

Nieuw mestbeleid vereist stuurmanskunst Koeien & Kansen-bedrijven

Michel de Haan en Jaap Gielen

Dit jaar starten de Koeien&Kansen-bedrijven met de implementatie van het nieuwe mestbeleid. De bedrijven richten zich daarbij op 2009 met de strengste gebruiksnormen. Uitgangspunt hierbij is derogatie voor de melkveehouderij. Mestafzet lijkt voor een aantal bedrijven onontkoombaar. Maar anderen zien via meer melk per koe, minder jongvee, minder maïs telen en landhuur mogelijkheden om mestafzet te voorkomen. Opvallend is dat geen van de Koeien&Kansen-veehouders de beweidingstrategie radicaal gaat wijzigen.

Vooruitlopend op het nieuwe mestbeleid hebben de onderzoekers dit voorjaar een zo goed mogelijke inschatting gemaakt voor de komende excretie- en gebruiksnormen. Inmiddels heeft landbouwminister Veerman zijn plannen gepresenteerd aan de Tweede Kamer en aan Brussel. De binnen Koeien & Kansen gekozen normen wijken soms op detail wat af van het nieuwe voorgestelde mestbeleid, maar vormen een goede indicatie van de beleidsrichting. Met deze gebruiksnormen hebben de deelnemende veehouders en hun begeleider een bedrijfsplan gemaakt. Dit bedrijfsplan maakt de gevolgen van het mestbeleid inzichtelijk.

Blijven beweiden?

Koeien & Kansen 1 bewees dat (beperkt) weiden heel goed samengaat met de verliesnormen van MINAS, waardoor er een sterke wil is bij de veehouders om koeien te blijven weiden. De veehouders onderkennen wel de "gevaren" van dit mestbeleid en de noodzaak zoveel mogelijk mest in de eigen kelder te krijgen. Bij de gebruiksnormen die dit voorjaar voor Koeien & Kansen als uitgangssituatie zijn gekozen, is geen onderscheid gemaakt tussen weiden en 100 % maaien. Het gepresenteerde mestbeleid maakt dit onderscheid wel. Hierdoor zullen na verwachting de bedrijven op zand hun situatie heroverwegen, want op zandgrond is bij 100 % maaien meer kunstmeststikstof aan te voeren dan met weidegang.

Mineralen managen via bemesting

Sturen op mineralen is bij het nieuwe beleid beperkt tot de bemesting. Het is belangrijk de mest van eigen bedrijf zo goed mogelijk te benutten. Via de voeding is nu geen winst te behalen. Dit is alleen mogelijk als het nieuwe beleid ruimte laat voor een "bedrijfsspecifieke excretienorm". Speerpunt binnen Koeien & Kansen is een systematiek te ontwikkelen voor een bedrijfsspecifieke excretie dat acceptabel is in Den Haag en Brussel. Dus een systeem dat eenvoudig te handhaven is en weinig administratieve rompslomp oplevert. Zo kunnen veehouders mineralen weer managen omdat sturen op mineralen nu alleen nog maar mogelijk is via bemesting.

Hoge kosten bij implementatie nieuwe mestbeleid

Implementatie van het nieuwe mestbeleid zou op dit moment betekenen, dat Koeien&Kansen-bedrijven gemiddeld € 5.000 kosten moeten maken voor mestafzet. Gemiddeld produceren de deelnemende bedrijven ruim 15.500 kg melk per hectare. De inschatting is dat bedrijven met meer dan 14.000 kg melk per hectare mest moeten afvoeren. Eén en ander is afhankelijk van productieniveau en omvang van de jongveestapel. De gebruiksnormen voor de totale stikstofbemesting bieden na afvoer van organische mest wel ruimte voor aanvoer van kunstmest. De extra kosten voor deze aanvoer zijn berekend op gemiddeld € 500 per bedrijf. Maar de meeste bedrijven zullen nemen maatregelen nemen om de kosten te verlagen. Via maatregelen als meer melk per koe, jongveeopfok uitbesteden, minder maïs telen en landhuur voorkomen die bedrijven grote hoeveelheden mestafzet, waarbij de kosten beperkt blijven tot circa € 2.500 per bedrijf.

Koeien & Kansen helpt beleid

De huidige gebruiksnormen zijn gebaseerd op een veronderstelde N-benutting van het gewas. Of deze veronderstellingen juist zijn, wordt aan de hand van proefpercelen op zeven Koeien&Kansen-bedrijven nauw gevolgd. Hieruit blijkt, op termijn, of de gebruiksnormen tot de vereiste milieuprestatie leidt. De resultaten van Koeien & Kansen kunnen worden gebruikt om het nieuwe beleid te evalueren en de wetgeving te actualiseren.

